

แผนการนิเทศ

การนิเทศ ติดตามการพัฒนาครูด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้
ผ่านกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ
(Professional Learning Community : PLC)
และการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน (Lesson Study)

ปีงบประมาณ 2566

นายพิจิตร อุตตะโปน

ศึกษานิเทศก์ วิทยฐานะ ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์

คำนำ

แผนการนิเทศติดตามการจัดการศึกษา ปีงบประมาณ 2566 ฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อเป็นแนวทางในการนิเทศ ติดตามการดำเนินงานของครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 การติดตามผลความก้าวหน้าจากการนิเทศ ติดตามในปีการศึกษาที่ผ่านมาและการนำไปปรับปรุงและใช้ในระดับชั้นเรียน เพราะหากครูผู้สอนสามารถนำความรู้และประเด็นจากการสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ที่ผ่านมาไปใช้ในชั้นเรียน และนำข้อมูลสารสนเทศจากการประเมินมาพัฒนาผู้เรียน จะทำให้เกิดการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ ครูสามารถพัฒนาตนเอง และพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะตามจุดมุ่งหมายทางการศึกษาที่กำหนดไว้

การนิเทศติดตามครั้งนี้ เป็นการเน้นการนิเทศติดตามงานด้านการจัดการเรียนรู้ของครูเป็นหลัก โดยใช้วิธีการนิเทศแบบชี้แนะสะท้อนคิด ผ่านกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community : PLC) และการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน (Lesson Study) ระหว่างศึกษานิเทศก์ และครูผู้รับการนิเทศและชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

ขอขอบคุณทีมศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ทุกท่านที่ได้ช่วยให้ความปรึกษาและเสนอแนะในการทำแผนนิเทศติดตามจนสำเร็จ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้นำไปสู่การปฏิบัติอย่างจริงจังและต่อเนื่อง เพื่อเกิดผลสำเร็จต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดต่อไป

นายพิจิตร อุตตะโปน
ศึกษานิเทศก์

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
ส่วนที่ 1 เกริ่นนำ.....	1
ส่วนที่ 2 รายละเอียดการนิเทศติดตาม.....	9
วัตถุประสงค์การนิเทศติดตาม.....	9
ตัวชี้วัดความสำเร็จ.....	9
ขอบข่ายการนิเทศติดตาม	9
ขอบข่ายด้านเนื้อหาการนิเทศ.....	9
ขอบข่ายด้านกลุ่มเป้าหมายที่รับการนิเทศ.....	9
เป้าหมายโรงเรียนที่รับการนิเทศ.....	9
ผู้นิเทศติดตาม.....	9
การนิเทศติดตาม	9
ระยะเวลาการนิเทศ.....	9
การนิเทศติดตามและกิจกรรมการนิเทศ.....	10
ส่วนที่ 3 วิธีการนิเทศติดตาม.....	11
ส่วนที่ 4 ปฏิทินและเครื่องมือการนิเทศติดตาม....."	17
ปฏิทินการนิเทศติดตาม.....	17
เครื่องมือนิเทศ.....	19

ส่วนที่ 1 เกริ่นนำ

การจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่สำคัญในการนำหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สู่การปฏิบัติ ทั้งนี้ การที่ผู้เรียนจะมีคุณภาพและบรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดหรือไม่ ขึ้นอยู่กับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้วยเหตุนี้ครูผู้สอนต้องมีความรู้ ความเข้าใจสิ่งที่กำหนดไว้ในมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ซึ่งเป็นเป้าหมายการจัดการเรียนรู้ โดยมีหลักการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดการเรียนรู้ที่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล การจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับพัฒนาการทางสมอง และการจัดการเรียนรู้ที่เน้นคุณธรรมจริยธรรม

ในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูผู้สอนต้องจัดกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้บรรลุตามเป้าหมายของหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนในการเตรียมเข้าสู่โลกอนาคต เช่น การเรียนรู้แบบบูรณาการ กระบวนการสร้างความรู้ กระบวนการคิด กระบวนการทางสังคม กระบวนการเผชิญสถานการณ์และแก้ปัญหา กระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง กระบวนการปฏิบัติ กระบวนการจัดการ กระบวนการวิจัย กระบวนการเรียนรู้การเรียนรู้อย่างตนเอง และ กระบวนการพัฒนาทักษะนิสัย เป็นต้น อีกทั้งต้องให้ความสำคัญกับการใช้สื่อ การพัฒนาสื่อ การใช้แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และการวัดและประเมินผลอย่างหลากหลายควบคู่กันเพื่อให้เกิด การพัฒนาผู้เรียนอย่างแท้จริง

1. หลักการจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้ เป็นกระบวนการที่สำคัญในการนำหลักสูตรสู่การพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุตามเป้าหมายที่หลักสูตรกำหนด ครูผู้สอนจึงควรให้ความสำคัญและสรรหากระบวนการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ นำพาให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ดี ผู้เรียนควรมีส่วนร่วมในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างผู้เรียน พัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องกับพัฒนาการทางสมอง และมุ่งเน้นความรู้คู่คุณธรรม จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีความหลากหลาย ทันสมัย เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน ธรรมชาติของวิชาให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าหรือเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ตามความสนใจ ใช้สื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง โดยมีครูผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวก ทั้งนี้ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้ให้หลักการที่สำคัญในการจัดการเรียนรู้ไว้ดังนี้

1) การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้โดยการจัดวิธีการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียน แต่ละคนให้สามารถพัฒนาตนเองได้ได้ลงมือศึกษาค้นคว้า คิดแก้ปัญหา และปฏิบัติงานเพื่อสร้างความรู้ได้ด้วยตนเอง โดยมีครูผู้สอนเป็นผู้ส่งเสริมสนับสนุนจัดสถานการณ์ให้เอื้อต่อการเรียนรู้

2) การจัดการเรียนรู้ที่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

การจัดการเรียนรู้ที่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ให้ความสำคัญ กับความแตกต่างของผู้เรียนแต่ละคน เพื่อวางรากฐานชีวิตให้เจริญงอกงามอย่างสมบูรณ์ มีพัฒนาการสมวัยอย่างสมดุล ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา การจัดการเรียนรู้ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียน ได้ค้นพบและแสดงออกถึงศักยภาพของตนเอง ครูผู้สอนจึงควรมีข้อมูลผู้เรียน

เป็นรายบุคคล สำหรับใช้ใน การวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และนำไปพัฒนาผู้เรียนให้เหมาะสมกับความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน

3) การจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับพัฒนาการทางสมอง

การจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับพัฒนาการทางสมอง เป็นการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาได้อย่างเหมาะสมกับการทำงานของสมอง การเชื่อมโยงวงจรสมอง การจัดการเรียนรู้ที่ขัดต่อการทำงานของสมองจะทำให้เกิดการเรียนรู้ไม่ได้เต็มตามศักยภาพ อีกทั้งต้องคำนึงถึงพัฒนาการทางอารมณ์ของผู้เรียนสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่เป็นกัลยาณมิตรให้เรียนอย่างมีความสุข โดยใช้ประสบการณ์ตรงด้านร่างกายที่เป็นรูปธรรม ข้อเท็จจริงและทักษะด้านต่าง ๆ ที่ปรากฏ ในชีวิตจริงตามธรรมชาติ ตลอดจนสื่อการเรียนรู้ที่ดึงดูดความสนใจ เป็นเครื่องมือในการจัดการเรียนรู้ ให้สอดคล้องกับพัฒนาการทางสมองในแต่ละช่วงวัยจะส่งผลให้ผู้เรียนมีความสนใจ ความตั้งใจ มีจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ ทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข

4) การจัดการเรียนรู้ที่เน้นด้านคุณธรรม จริยธรรม

การจัดการเรียนรู้มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรมด้วยการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการ คุณธรรม จริยธรรม ด้รับรู้ เกิดการยอมรับ เห็นคุณค่าและพัฒนาอย่างต่อเนื่องจนเป็นลักษณะนิสัยที่ดี

2. บทบาทครูผู้สอนและผู้เรียนในการจัดการเรียนรู้

2.1 บทบาทครูผู้สอน

2.1.1 การสำรวจประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้เรียน ครูผู้สอนควรคำนึงว่าผู้เรียน แต่ละคนมีวิธีการเรียนรู้ (Learning Styles) แตกต่างกัน ดังนั้น ครูผู้สอนจะต้องใช้เวลาในการเรียนรู้ และให้โอกาสกับผู้เรียนได้ค้นพบวิธีการเรียนรู้ของตนเอง จึงจะเป็นสิ่งที่มีคุณค่าและทำให้การเรียนรู้ที่มีความหมายต่อผู้เรียน ด้วยเหตุนี้ครูผู้สอนควรดำเนินการ ดังนี้

1) ศึกษา วิเคราะห์ ผู้เรียนเป็นรายบุคคล เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผน การจัดการเรียนรู้ที่ท้าทายความสามารถของผู้เรียน โดยคำนึงถึงลักษณะการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละคน ที่มีภูมิหลัง สติปัญญา ความสามารถ ความถนัด รูปแบบการเรียนรู้ ความสนใจ และความต้องการ ที่แตกต่างกัน และจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับพื้นฐานของผู้เรียน ลักษณะของผู้เรียนและสนองความต้องการ ของผู้เรียน ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี มีพัฒนาการที่เป็นไปตามความสามารถ และเต็มตาม ศักยภาพของแต่ละคน

2) กำหนดเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนด้านความรู้ ทักษะ/กระบวนการ ที่ จะนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม

2.1.2 การบูรณาการและการถ่ายโยงความรู้ ครูผู้สอนควรได้บูรณาการสิ่งที่ต้องการให้ ผู้เรียนได้เรียนรู้ เชื่อมโยงกับประสบการณ์เดิมของผู้เรียน นำไปประยุกต์ใช้อย่างสร้างสรรค์และสามารถ แก้ปัญหาในชีวิตจริงได้ ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครูผู้สอนควรดำเนินการ ดังนี้

1) ออกแบบหน่วยการเรียนรู้และจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตอบสนอง ความแตกต่างระหว่างบุคคล สอดคล้องกับพัฒนาการทางสมองและเน้นคุณธรรม จริยธรรม เพื่อนำผู้เรียน ไปสู่เป้าหมายการเรียนรู้ตามมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดของหลักสูตร

2) จัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และดูแลช่วยเหลือผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้

3) จัดเตรียม และเลือกใช้สื่อให้เหมาะสมกับกิจกรรม นำภูมิปัญญาท้องถิ่น และ เทคโนโลยีที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้

4) ประเมินความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย เหมาะสมกับธรรมชาติของวิชาในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ และระดับพัฒนาการของผู้เรียน

5) วิเคราะห์ผลการประเมิน เพื่อนำผลมาใช้ในการซ่อมเสริมและพัฒนาผู้เรียน รวมทั้งปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ของตนเองด้วยกระบวนการวิจัย

2.2 บทบาทของผู้เรียน

2.2.1 กำหนดเป้าหมายวางแผนและรับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเองให้บรรลุตามเป้าหมาย

2.2.2 แสวงหาและเข้าถึงแหล่งการเรียนรู้ที่มีอยู่อย่างหลากหลาย และรู้จักวิเคราะห์สังเคราะห์ข้อมูล ข้อความรู้ เพื่อนำมาปรับใช้ในการดำรงชีวิตในสังคม

2.2.3 ลงมือปฏิบัติจริง สรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้ด้วยตนเอง และนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ ในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม

2.2.4 มีปฏิสัมพันธ์ ทำงาน ทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่มเพื่อน และครู

2.2.5 ประเมินและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของตนเองอย่างต่อเนื่อง

3. กระบวนการจัดการเรียนรู้

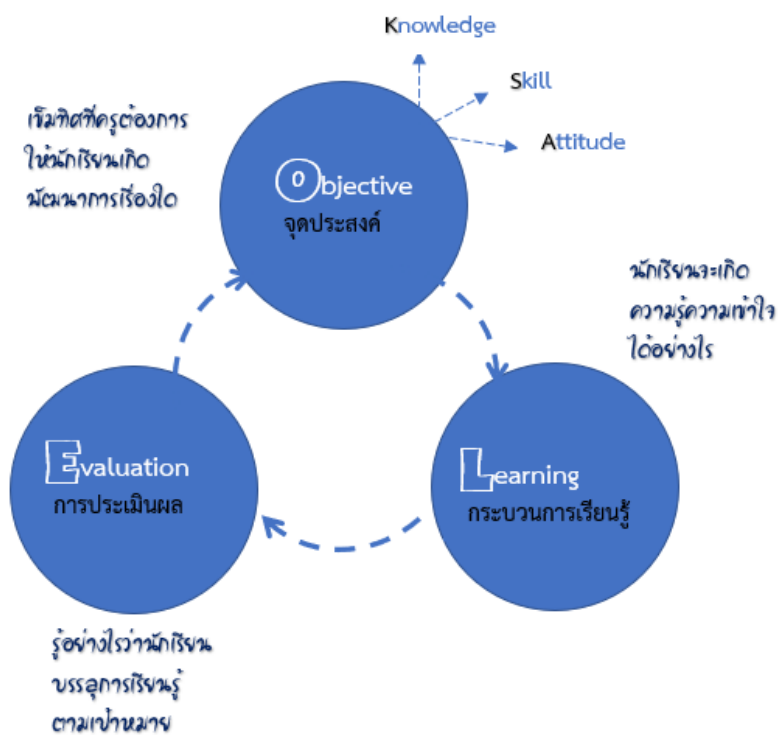
การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 นั้นมุ่งหวังให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ที่สำคัญและเป็นเครื่องมือพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุตามเป้าหมาย ของหลักสูตร อีกทั้งเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนในการดำเนินชีวิตในสังคมปัจจุบัน และอนาคต ดังนั้นครูผู้สอนจะต้องรู้และเข้าใจแนวคิด แนวทางการจัดการเรียนรู้ และผลที่เกิดกับผู้เรียน ของกระบวนการเรียนรู้แต่ละวิธี แล้วนำมาจัดการเรียนรู้ให้เอื้อต่อการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดกระบวนการ ดังกล่าว ซึ่งได้แก่

1. การเรียนรู้แบบบูรณาการ
2. กระบวนการสร้างความรู้
3. กระบวนการคิด
4. กระบวนการทางสังคม
5. กระบวนการเผชิญสถานการณ์ และแก้ปัญหา
6. กระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง
7. กระบวนการปฏิบัติ ลงมือทำจริง
8. กระบวนการจัดการ 9. กระบวนการวิจัย
10. กระบวนการเรียนรู้การเรียนรู้ของตนเอง
11. กระบวนการพัฒนาลักษณะนิสัย ฯลฯ

กระบวนการเรียนรู้ที่กล่าวมาเป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ที่จะทำให้ผู้เรียนได้รับการฝึกฝนพัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพ ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามเป้าหมายของหลักสูตร ครูผู้สอนจึงควรคัดสรรและเลือกนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ การเลือกกว่าวิธีใดเหมาะสมที่สุด ต้องพิจารณาจากวัตถุประสงค์ของ การจัดกิจกรรมว่าต้องการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อะไร สามารถนำพาให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ใด กระบวนการเหล่านี้หากนำมาใช้แล้วจะได้ผลเพียงใด จึงเป็นหน้าที่ของ ครูผู้สอนที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ครูผู้สอนจึงจำเป็นต้องมีความรู้เกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียนรู้ ที่จะนำมาใช้พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ตัวชี้วัดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งได้กำหนดกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่สำคัญ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้ สอดคล้องกับคุณภาพของเด็กและเยาวชนในอนาคตต่อไป

อนึ่งการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ก็เป็นองค์ประกอบสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ทำให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่จำเป็นในการพิจารณาว่าผู้เรียนบรรลุเป้าหมายที่กำหนดหรือไม่ หรือผู้เรียนมีคุณภาพตามที่มาตรฐานการเรียนรู้กำหนดไว้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้นอกจากจะมีประโยชน์โดยตรงต่อผู้เรียนแล้ว ยังสะท้อนถึงประสิทธิภาพการการสอนของครู และเป็นข้อมูลสำคัญที่สะท้อนคุณภาพการดำเนินงานการจัดการศึกษาของสถานศึกษาด้วย ดังนั้นครูและสถานศึกษาต้องมีข้อมูลผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ทั้งจากการประเมินในระดับชั้นเรียน ระดับสถานศึกษา ซึ่งการจัดการเรียนการสอนควรมีการตรวจสอบคุณภาพของผู้เรียน ครูผู้สอน และกระบวนการสอนเป็นระยะ ๆ (formative evaluation) เพื่อพิจารณาตรวจสอบว่าผู้เรียนมีคุณสมบัติหรือเกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์ตามวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอนตรงตามที่กำหนดไว้หรือไม่ กระบวนการวัดและประเมินผลนี้จะพยายามทำให้ได้ข้อมูลสารสนเทศจากการจัดการเรียนการสอน เพื่อนำไปใช้วิเคราะห์ และตัดสินใจว่าการสอนดังกล่าวนั้นบรรลุผลหรือไม่ (summative evaluation) แล้วนำผลการตัดสินใจเพื่อประโยชน์ในการจัดลำดับ เลื่อนชั้นเรียนและพัฒนาปรับปรุงการเรียนการสอนต่อไป

การเรียนการสอนหากไม่มีการวัดและประเมินผลแล้ว ผู้สอนก็ไม่ทราบว่าผู้เรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นหรือไม่ มากน้อยเพียงใด ไม่ทราบว่าจัดการเรียนการสอนดังกล่าวมีประสิทธิภาพหรือไม่เหมาะสมหรือไม่ หากต้องการพัฒนาปรับปรุงแก้ไข จะปรับปรุงพัฒนาตรงจุดไหน อย่างไร เป็นต้น ความสัมพันธ์และองค์ประกอบของการวัดและประเมินผลและกระบวนการจัดการเรียนการสอนแสดงไว้ดังรูป

ตามแผนภาพที่ 1-1 แสดงกระบวนการออกแบบการเรียนรู้

ประโยชน์ของการวัดและการประเมินผลการเรียนรู้ จำแนกเป็นด้าน ๆ ดังนี้

1. ด้านการจัดการเรียนรู้

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนมีประโยชน์ต่อการจัดการเรียนรู้หรือการจัดการเรียนการสอนดังนี้

1.1 เพื่อจัดตำแหน่ง (Placement) ผลจากการวัดบอกได้ว่าผู้เรียนมีความรู้ความสามารถอยู่ในระดับใดของกลุ่ม หรือ เปรียบเทียบกับเกณฑ์แล้วอยู่ในระดับใด การวัดและประเมินเพื่อจัดตำแหน่งนี้ มักใช้ในวัตถุประสงค์ 2 ประการคือ

1.1.1 เพื่อคัดเลือก (Selection) เป็นการใช้ผลการวัดเพื่อคัดเลือกเพื่อเข้าเรียน เข้าร่วม กิจกรรม-โครงการ หรือเป็นตัวแทน (เช่นของชั้นเรียนหรือสถานศึกษา) เพื่อการทำกิจกรรม หรือการให้ทุน ผลการวัดและประเมินผลลักษณะนี้คำนึงถึงการจัดอันดับที่เป็นสำคัญ

1.1.2 เพื่อแยกประเภท (Classification) เป็นการใช้ผลการวัดและประเมิน เพื่อแบ่งกลุ่มผู้เรียน เช่น แบ่งเป็นกลุ่มอ่อน ปานกลาง และเก่ง แบ่งกลุ่มผ่าน-ไม่ผ่านเกณฑ์ หรือตัดสิน ได้-ตก เป็นต้น เป็นการวัดและประเมินที่ยึดเกณฑ์ที่ใช้ในการแบ่งกลุ่มเป็นสำคัญ

1.2 เพื่อวินิจฉัย (Diagnostic) เป็นการใช้ผลการวัดและประเมินเพื่อค้นหา จุดเด่น-จุดด้อย ของผู้เรียนว่ามีปัญหาในเรื่องใด จุดใด มากน้อยแค่ไหน เพื่อนำไปสู่การตัดสินใจการวางแผนการจัดการ เรียนรู้และการปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เครื่องมือที่ใช้วัดเพื่อการวินิจฉัย เรียกว่า แบบทดสอบวินิจฉัย (Diagnostic Test) หรือแบบทดสอบวินิจฉัยการเรียน ประโยชน์ของการวัดและ ประเมินประเภทนี้นำไปใช้ในวัตถุประสงค์ 2 ประการดังนี้

1.2.1 เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน ผลการวัดผู้เรียนด้วยแบบทดสอบวินิจฉัยการ เรียนจะทำให้ทราบว่าผู้เรียนมีจุดบกพร่องจุดใด มากน้อยเพียงใด ซึ่งครูผู้สอนสามารถแก้ไขปรับปรุงโดย การสอนซ่อมเสริม (Remedial Teaching) ได้ตรงจุด เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามมาตรฐานการเรียนรู้ ที่คาดหวังไว้

1.2.2 เพื่อปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ ผลการวัดด้วยแบบทดสอบวินิจฉัยการเรียน นอกจากจะช่วยให้เห็นว่าผู้เรียนมีจุดบกพร่องเรื่องใดแล้ว ยังช่วยให้เห็นจุดบกพร่องของกระบวนการจัดการ เรียนรู้อีกด้วย เช่น ผู้เรียนส่วนใหญ่มีจุดบกพร่องจุดเดียวกัน ครูผู้สอนต้องทบทวนว่าอาจจะเป็นเพราะ วิธีการจัดการเรียนรู้ไม่เหมาะสมต้องปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม

1.3 เพื่อตรวจสอบและปรับปรุงการประเมินเพื่อพัฒนา (Formative Evaluation) เป็นการ ประเมินเพื่อตรวจสอบผลการเรียนรู้เทียบกับจุดประสงค์หรือผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ผลจากการประเมิน ใช้พัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยอาจจะปรับปรุงหรือปรับเปลี่ยนวิธีการสอน (Teaching Method) ปรับเปลี่ยน สื่อ การสอน (Teaching Media) ใช้ นวัตกรรม การจัดการ เรียนรู้ (Teaching Innovation) เพื่อนำไปสู่การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

1.4 เพื่อการเปรียบเทียบ (Assessment) เป็นการใช้ผลการวัดและประเมินเปรียบเทียบว่า ผู้เรียนมีพัฒนาการจากเดิมเพียงใด และอยู่ในระดับที่พึงพอใจหรือไม่

1.5 เพื่อการตัดสิน การประเมินเพื่อการตัดสินผลการเรียนของผู้เรียนเป็นการประเมินรวม (Summative Evaluation) คือใช้ข้อมูลที่ได้จากการวัดเทียบกับเกณฑ์เพื่อตัดสินผลการเรียนว่า ผ่าน-ไม่ผ่าน หรือให้ระดับคะแนน

2. ด้านการแนะแนว

ผลจากการวัดและประเมินผู้เรียน ช่วยให้ทราบว่าผู้เรียนมีปัญหาและข้อบกพร่องในเรื่องใด มากน้อยเพียงใด ซึ่งสามารถแนะนำและช่วยเหลือผู้เรียนให้แก่ปัญหา มีการปรับตัวได้ถูกต้องตรง ประเด็น นอกจากนี้ผลการวัดและประเมินยังบ่งบอกความรู้ความสามารถ ความถนัด และความสนใจ ของผู้เรียน ซึ่งสามารถนำไปใช้แนะแนวการศึกษาต่อและแนะแนวการเลือกอาชีพให้แก่ผู้เรียนได้

3. ด้านการบริหาร

ข้อมูลจากการวัดและประเมินผู้เรียน ช่วยให้ผู้บริหารเห็นข้อบกพร่องต่าง ๆ ของการจัดการเรียนรู้ เป็นการประเมินผลการปฏิบัติงานของครู และบ่งบอกถึงคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษามักใช้ข้อมูลได้จากการวัดและประเมินใช้ในการตัดสินใจหลายอย่าง เช่น การพัฒนาบุคลากร การจัดครูเข้าสอน การจัดโครงการ การเปลี่ยนแปลงโปรแกรมการเรียน นอกจากนี้การวัดและประเมินผลยังให้ข้อมูลที่สำคัญใน การจัดทำรายงานการประเมินตนเอง (SSR) เพื่อรายงานผลการจัดการศึกษาสู่ผู้ปกครอง สาธารณชน หน่วยงานต้นสังกัด และนำไปสู่การรองรับการประเมินภายนอก จะเห็นว่าการวัดและประเมินผลการศึกษาเป็นหัวใจสำคัญของระบบการประกันคุณภาพทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา

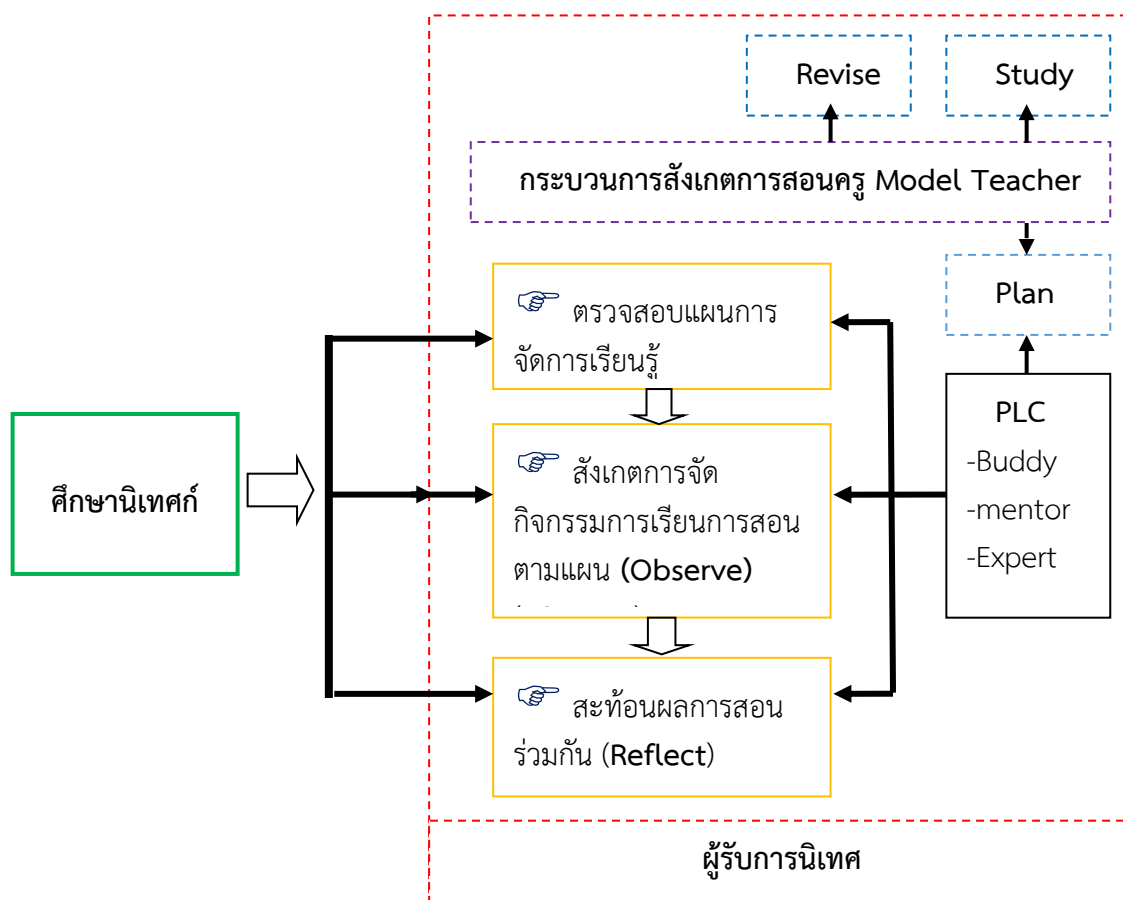
4. ด้านการวิจัย

การวัดและประเมินผลมีประโยชน์ต่อการวิจัยหลายประการ ดังนี้

4.1 ข้อมูลจากการวัดและประเมินผลนำไปสู่ปัญหาการวิจัย เช่น ผลจากการวัดและประเมินพบว่าผู้เรียนมีจุดบกพร่องหรือมีจุดที่ควรพัฒนาการ แก้ไขจุดบกพร่องหรือการพัฒนาดังกล่าวโดยการปรับเปลี่ยนเทคนิควิธีสอนหรือทดลองใช้นวัตกรรมโดยใช้กระบวนการวิจัย การวิจัยดังกล่าวเรียกว่าการวิจัยในชั้นเรียน (Classroom Research) นอกจากนี้ผลจากการวัดและประเมินยังนำไปสู่การวิจัยในด้านอื่นระดับอื่น เช่น การวิจัยของสถานศึกษาเกี่ยวกับการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียน เป็นต้น

4.2 การวัดและประเมินเป็นเครื่องมือของการวิจัย การวิจัยใช้การวัดในการรวบรวมข้อมูลเพื่อศึกษาผลการวิจัย ขั้นตอนนี้เริ่มจากการหาหรือสร้างเครื่องมือวัด การทดลองใช้เครื่องมือ การหาคุณภาพเครื่องมือ จนถึงการใช้เครื่องมือที่มีคุณภาพแล้วรวบรวมข้อมูลการวัดตัวแปรที่ศึกษา หรืออาจต้องตีค่าข้อมูล จะเห็นว่าการวัดและประเมินผลมีบทบาทสำคัญมากในการวิจัย เพราะการวัดไม่ดี ใช้เครื่องมือไม่มีคุณภาพ ผลของการวิจัยก็ขาดความน่าเชื่อถือ

จากที่กล่าวมาตั้งแต่ต้นทั้งด้านการจัดการเรียนรู้และการวัดและการประเมินผลการเรียนรู้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ให้ความสำคัญกับกระบวนการพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้และด้านการวัดและการประเมินผลการเรียนรู้ โดยพัฒนาครูให้มีความรู้ความเข้าใจในหลักการการจัดการเรียนรู้และการวัดและการประเมินผลการเรียนรู้และนำสู่ห้องเรียน การออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับมาตรฐานและตัวชี้วัด อันจะช่วยให้ให้นักเรียนมีคุณภาพการศึกษาตามที่กำหนดตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ทั้งนี้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ได้ส่งเสริมและพัฒนาให้ครูได้พัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community) และการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน (Lesson Study) ในการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับครูด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และให้มีศึกษานิเทศก์ในการนิเทศ ติดตามอย่างต่อเนื่อง ซึ่งในปีงบประมาณ 2565 ศึกษานิเทศก์จะทำหน้าที่เป็น Coach และจะใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ในการนิเทศ ติดตามการพัฒนาของครู ตามแผนภาพที่ 1-2 แสดงกระบวนการปฏิบัติ ดังนี้

แผนภาพที่ 1-2 แสดงกระบวนการนิเทศของศึกษานิเทศก์

จากแผนภาพ 1-2 ศึกษานิเทศก์จะดำเนินการนิเทศแบบชี้แนะสะท้อนคิด เป็นการให้คำแนะนำหรือให้คำปรึกษา และกระตุ้นให้ครูได้ทบทวนและสะท้อนการกระทำของตน (Reflective Practice) ช่วยให้เกิดความเข้าใจและเกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์นำไปสู่การพัฒนาปรับปรุงตนเอง ปรับปรุงงาน และการแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยการนิเทศแบบชี้แนะสะท้อนคิด จะเกิดขึ้นในกิจกรรมหรือในขั้นตอนต่อไปนี้

1. การสนทนาเกี่ยวกับการวางแผนจัดการเรียนรู้ (Planning Conversation)

การสนทนาเกี่ยวกับการวางแผนจัดการเรียนรู้ เป็นขั้นตอนที่ผู้นิเทศสนับสนุนให้ครูได้ระบุเป้าหมายการเรียนรู้และอธิบายหรือสาธิตเกี่ยวกับสิ่งที่จะสอน โดยผู้นิเทศใช้คำถามนำเพื่อให้ครูได้ไตร่ตรองเกี่ยวกับการสอนของตนเองก่อนที่จะนำไปปฏิบัติการสอนในชั้นเรียน ผู้นิเทศจะช่วยให้ครูเกิดความเข้าใจอย่างถ่องแท้เกี่ยวกับเป้าหมายในการสอนของตนเอง นอกจากนี้ ผู้นิเทศจะส่งเสริมให้ครูได้เห็นความเชื่อมโยงระหว่างพฤติกรรมการสอน พฤติกรรมของผู้เรียนที่คาดหวัง จุดมุ่งหมายของบทเรียน และผลการเรียนรู้ที่ต้องการ การดำเนินการสนทนาเกี่ยวกับการวางแผนจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ จะเกิดพฤติกรรมนี้ในขั้น Plan ผู้นิเทศใช้คำถามเพื่อให้ครูได้ไตร่ตรองเกี่ยวกับการดำเนินการในเรื่องต่อไปนี้

- 1.1 การทำความเข้าใจเกี่ยวกับเป้าหมายการเรียนรู้และจุดประสงค์การเรียนรู้
- 1.2 การระบุเนื้อหาสาระและวิธีการที่จะสอน
- 1.3 การกำหนดกระบวนการ กิจกรรม และสื่อการเรียนการสอน

1.4 การกำหนดหลักฐานการเรียนรู้ วิธีการวัดและประเมินผล

2. กิจกรรมในห้องเรียน (Lesson day) ผู้นิเทศสังเกตการสอนของครู และกำหนดประเด็นที่ได้จากการสังเกตและบันทึกข้อมูลเพื่อนำสู่การสะท้อนคิด จะเกิดพฤติกรรมนี้ในขั้น Teach/Observe

3. การสะท้อนคิด (Reflective) นำประเด็นที่ได้จากการบันทึกการสังเกตการสอน และประเด็นที่เป็นข้อสงสัย แล้วใช้คำถามในการกระตุ้นตามลำดับขั้นตอน เพื่อให้ผู้รับการนิเทศเกิดการสะท้อนคิดในการเรียนการสอนของตนเอง โดยสะท้อนถึงจุดที่ตนเองต้องพัฒนาและเห็นถึงจุดที่ตนเองทำได้ดี จะเกิดพฤติกรรมนี้ในขั้น Reflect

4. การอภิปรายร่วมกัน (Debriefing) ทั้งผู้นิเทศและครูเขียนบรรยายประเด็นที่ได้จากการสะท้อนคิด มาพูดคุย ร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและหาแนวทางในการแก้ปัญหาและดำเนินการในครั้งต่อไป จะเกิดพฤติกรรมนี้ในขั้น Reflect

5. ติดตามผลการพัฒนา (Follow up) ผู้นิเทศจะติดตามผลจากการสะท้อนคิดและอภิปรายเพื่อหาแนวทางแก้ไขเพื่อให้เห็นถึงการพัฒนาของผู้รับการนิเทศ จะเกิดพฤติกรรมนี้ในขั้น Revise

ส่วนที่ 2

รายละเอียดการนิเทศติดตาม

การนิเทศติดตามการดำเนินงานในครั้งนี้ ได้กำหนดรายละเอียดไว้ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของการนิเทศติดตาม

เพื่อนิเทศ ติดตามการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สุรินทร์

2. ตัวชี้วัดความสำเร็จ

- 3.1 ครูผู้เข้ารับการนิเทศ ร้อยละ 80 มีความรู้ความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน
- 3.2 ครูผู้เข้ารับการนิเทศ ร้อยละ 80 สามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ได้
- 3.3 ครูผู้เข้ารับการนิเทศ ร้อยละ 80 สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้

3. ขอบข่ายการนิเทศติดตาม

3.1 ขอบข่ายด้านเนื้อหาการนิเทศ

3.1.1 การตรวจสอบแผนการจัดการเรียนรู้

3.1.1.1 จุดประสงค์การเรียนรู้ (Objective)

3.1.1.2 กระบวนการเรียนรู้ (Learning Process)

3.1.1.3 การวัดและประเมินผล (Evaluation)

3.1.2 การสังเกตการสอน

3.1.3 การสะท้อนผลการสอนร่วมกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ ผ่านกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community : PLC) และการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน (Lesson Study)

3.2 ขอบข่ายด้านกลุ่มเป้าหมายการนิเทศ

กลุ่มเป้าหมายการนิเทศครั้งนี้ จำแนกเป็น

3.2.1 ครูผู้เข้ารับการนิเทศ ได้แก่ Model Teacher

3.2.2 ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community : PLC) ได้แก่ Buddy, Mentor, Expert

4. เป้าหมายโรงเรียนที่รับการนิเทศ

โรงเรียนที่เป็นกลุ่มเป้าหมายในการนิเทศ ติดตาม ตลอดปีงบประมาณ 2565 และครูที่ได้รับการนิเทศ ได้แก่ ครูที่ Model Teacher

5. ผู้นิเทศติดตาม

นายพิจิตร อุตตะโปน ตำแหน่งศึกษานิเทศก์ วิทยฐานะศึกษานิเทศชำนาญการพิเศษ

6. การนิเทศติดตาม

6.1 ระยะเวลาการนิเทศ

ดำเนินการนิเทศ ระหว่างวันที่ 1 ตุลาคม 2565 – 30 กันยายน 2566

6.2 การนิเทศติดตามและกิจกรรมการนิเทศ

6.2.1 สัมภาษณ์ สอบถาม ครูผู้รับการนิเทศ

6.2.2 สังเกตการสอนของครูผู้สอน โดยมีขั้นตอนการสังเกตการสอน ดังนี้

6.2.2.1 การตรวจสอบแผนการจัดการเรียนรู้ ตรวจสอบประเด็นต่อไปนี้

- (1) จุดประสงค์การเรียนรู้ (Objective)
- (2) กระบวนการเรียนรู้ (Learning Process)
- (3) การวัดและประเมินผล (Evaluation)

6.2.1.2 การสังเกตการสอน

6.2.1.3 การสะท้อนผลการสอนร่วมกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ ผ่านกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community : PLC) และการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน (Lesson Study)

7. เครื่องมือในการนิเทศติดตาม

ในการนิเทศติดตามครั้งนี้ ใช้เครื่องมือจำนวน 2 ฉบับ คือ

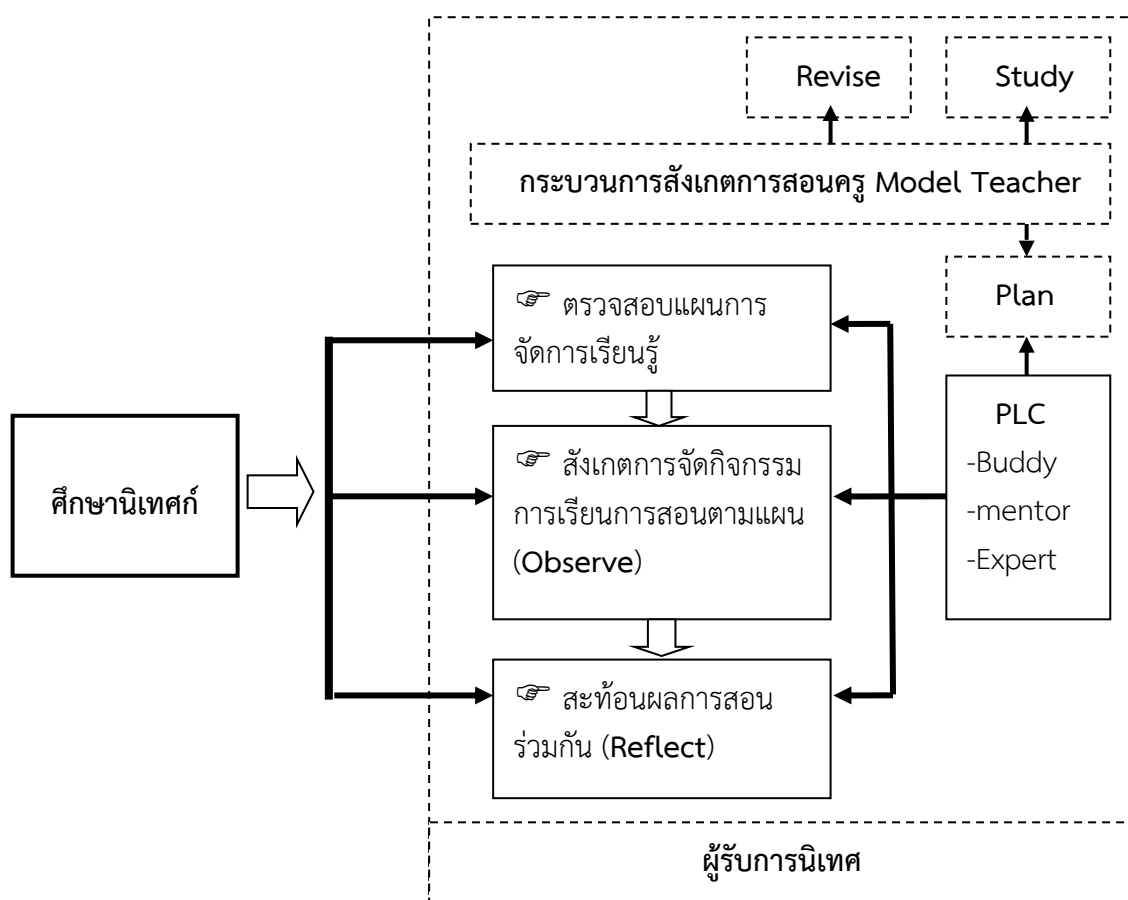
ฉบับที่ 1 แบบนิเทศ ติดตามการจัดการเรียนรู้ของครูคณิตศาสตร์ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

ฉบับที่ 2 แบบสังเกตการสอนในชั้นเรียน ที่ใช้ในการนิเทศ ติดตามการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community : PLC) และการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน (Lesson Study)

ส่วนที่ 3

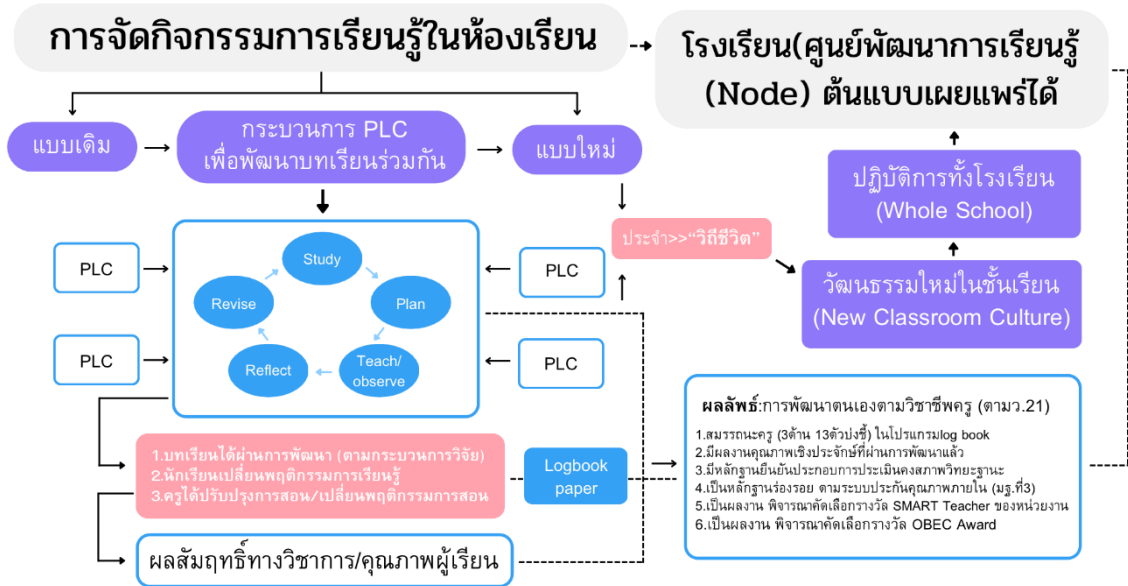
วิธีการนิเทศติดตาม

การนิเทศติดตามครูกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ครูที่เข้ารับการนิเทศที่เป็น Model Teacher ที่โรงเรียน มอบหมายให้ดำเนินการนิเทศ ติดตาม โรงเรียนละ 1 คน รวม 85 คน โดยการเข้าสังเกตการสอนในห้องเรียน ในกระบวนการสังเกตนี้จะมีชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ได้แก่ครูที่มีบทบาท เป็น Buddy, Mentor, Expert เข้ามามีส่วนร่วมในการสังเกตกิจกรรมการเรียนการสอนของครูผู้สอน (Model Teacher) ดังแผนภาพที่ 3-1

แผนภาพที่ 3-1 แสดงกระบวนการนิเทศของศึกษานิเทศก์

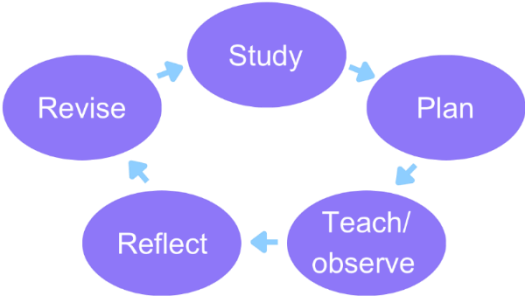
การสังเกตกิจกรรมการเรียนการสอนของครูผู้สอน ด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ (Professional Learning Community : PLC) และการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน (Lesson Study) แสดงดังแผนภาพที่ 3-2 ต่อไปนี้

แผนภาพที่ 3-2 แสดงขั้นตอนการสังเกตกิจกรรมการเรียนการสอนของครูผู้สอน ด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ (PLC)

กระบวนการหรือขั้นตอนการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน (Lesson Study) เป็นแนวคิดหนึ่งในการพัฒนาวิชาชีพครู (Professional development) ที่ว่าด้วยการเรียนรู้ในชั้นเรียนแบบร่วมมืออย่าง เป็นระบบและต่อเนื่องในระยะยาวในบริบทการทำงานจริงของครูเพื่อ พัฒนาการจัดการเรียนการสอนและ เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยดำเนินงานตามขั้นตอนของกระบวนการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน ซึ่งเป็น กระบวนการทางานพัฒนาวิชาชีพพร้อมกันของกลุ่มครู ที่ให้ความสำคัญกับการสังเกตพฤติกรรมที่แสดงถึง การคิดและการเรียนรู้ของนักเรียนโดยตรงในชั้นเรียน และการอภิปรายสะท้อนความคิดร่วมกัน เพื่อพัฒนา บทเรียนอย่างต่อเนื่อง จนได้บทเรียนที่มีคุณภาพสามารถนำไปใช้ พัฒนานักเรียนของตนเองได้อย่างมี ประสิทธิภาพ แสดงดังแผนภาพ 3-3 ต่อไปนี้

ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ(PLC) ผ่านการเปิดชั้นเรียน(Lesson study)

แผนภาพที่ 3-3 แสดงขั้นตอนการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน (Lesson Study)

ในแต่ละขั้นขั้นตอนการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน (Lesson Study) ได้แก่

- ขั้นที่ 1 Study
- ขั้นที่ 2 Plan
- ขั้นที่ 3 Teach/observe
- ขั้นที่ 4 Reflect
- ขั้นที่ 5 Revise

แสดงรายละเอียดของแต่ละขั้นตอนย่อย ดังนี้

ขั้นที่ 1 Study ครู และบุคลากรโรงเรียนจัดทำแผนการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่จะเปิดชั้นเรียน หรือ การพัฒนาบทเรียนร่วมกัน

แผนภาพที่ 3-4 ขั้นตอนการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน ขั้นที่ 1 Study

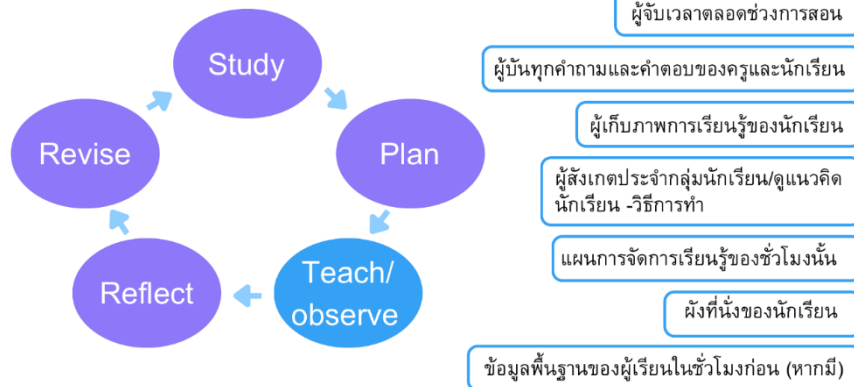
ขั้นที่ 2 Plan ครู และบุคลากรโรงเรียน PLC แผนการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่จะเปิดชั้นเรียน

แผนภาพที่ 3-5 ขั้นตอนการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน ขั้นที่ 2 Plan

ขั้นที่ 3 Teach/Observe การเปิดห้องเรียน สังเกตการสอนตามที่โรงเรียนกำหนดไว้ ทีมศึกษานิเทศก์จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเข้าร่วมสังเกตการสอนตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่โรงเรียนได้จัดไว้ และสิ่งที่สำคัญสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะพิจารณาผลการจัดกิจกรรมในครั้งนี้เสนอรายชื่อครูรับรางวัล SMART Teacher

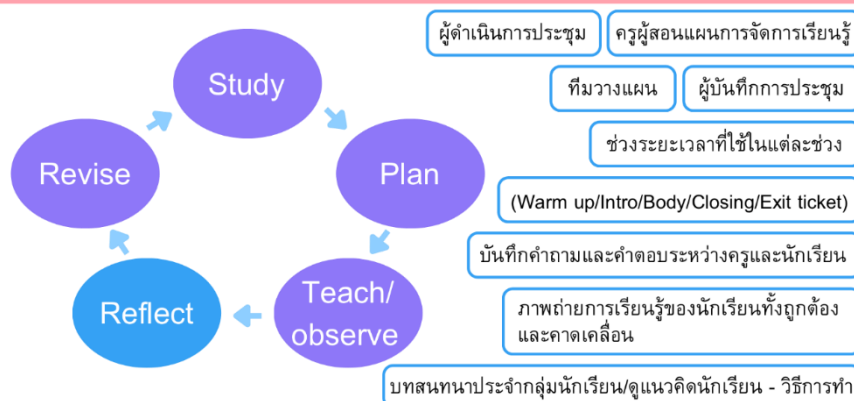
Study : ศึกษาผู้เรียน / ครู / สื่อการจัดการเรียนรู้หลักสูตร - อุปกรณ์

แผนภาพที่ 3-6 ขั้นตอนการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน ขั้นที่ 3 Teach/observe

ขั้นที่ 4 Reflect สะท้อนผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยทีมที่เข้าสังเกตชั้นเรียนทั้งหมด เพื่อปรับปรุงแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนเป็นรายบุคคล ถึงสภาพการเรียนรู้ในหนึ่งชั่วโมงนั้น ๆ

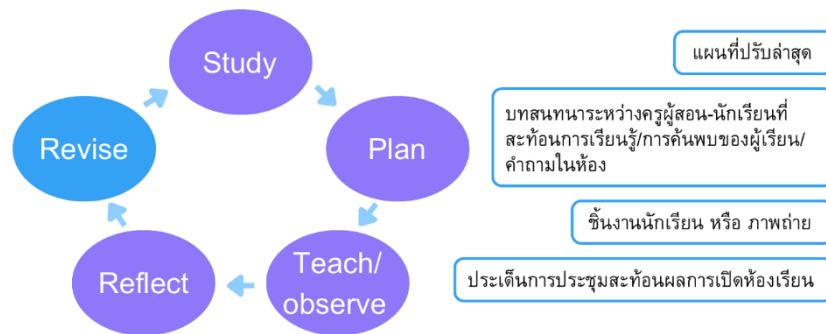
Study : ศึกษาผู้เรียน / ครู / สื่อการจัดการเรียนรู้หลักสูตร - อุปกรณ์

แผนภาพที่ 3-7 ขั้นตอนการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน ขั้นที่ 4 Reflect

ขั้นที่ 5 Revise ปรับปรุงพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ที่ทำการเปิดชั้นเรียนและพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ในหน่วยต่อ ๆ ไป ตามข้อเสนอแนะเพื่อให้เกิดความสอดคล้องกับบริบทของผู้เรียน โรงเรียน

Study : ศึกษาผู้เรียน / ครู / สื่อการจัดการเรียนรู้หลักสูตร - อุปกรณ์

แผนภาพที่ 3-8 ขั้นตอนการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน ขั้นที่ 5 Revise

กระบวนการนิเทศแบบชี้แนะสะท้อนคิด ซึ่งเป็นกระบวนการในการให้คำแนะนำหรือให้คำปรึกษา พร้อมกระตุ้นให้ครูได้ทบทวนและสะท้อนการกระทำของตน (Reflective Practice)) ช่วยให้ครูเกิดความเข้าใจและเกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์นำไปสู่การพัฒนาปรับปรุงตนเอง ปรับปรุงงานและการแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยกระบวนการชี้แนะสะท้อนคิด จะเกิดขึ้นในกิจกรรมหรือในขั้นตอนต่อไปนี้

1. การสนทนาเกี่ยวกับการวางแผนจัดการเรียนรู้ (Planning Conversation)

การสนทนาเกี่ยวกับการวางแผนจัดการเรียนรู้ เป็นขั้นตอนที่ผู้นิเทศสนับสนุนให้ครูได้ระบุเป้าหมายการเรียนรู้และอธิบายหรือสาธิตเกี่ยวกับสิ่งที่จะสอน โดยผู้นิเทศใช้คำถามนำเพื่อให้ครูได้ไตร่ตรองเกี่ยวกับการสอนของตนเองก่อนที่จะนำไปปฏิบัติการสอนในชั้นเรียน ผู้นิเทศจะช่วยให้ครูเกิดความเข้าใจอย่างถ่องแท้เกี่ยวกับเป้าหมายในการสอนของตนเอง นอกจากนี้ ผู้นิเทศจะส่งเสริมให้ครูได้เห็นความเชื่อมโยงระหว่างพฤติกรรมการสอน พฤติกรรมของผู้เรียนที่คาดหวัง จุดมุ่งหมายของบทเรียน และผลการเรียนรู้ที่ต้องการ การดำเนินการสนทนาเกี่ยวกับการวางแผนจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ จะเกิดพฤติกรรมนี้ในขั้น Plan ผู้นิเทศใช้คำถามเพื่อให้ครูได้ไตร่ตรองเกี่ยวกับการดำเนินการในเรื่องต่อไปนี้

- 1.1 การทำความเข้าใจเกี่ยวกับเป้าหมายการเรียนรู้และจุดประสงค์การเรียนรู้
- 1.2 การระบุเนื้อหาสาระและวิธีการที่จะสอน
- 1.3 การกำหนดกระบวนการ กิจกรรม และสื่อการเรียนการสอน
- 1.4 การกำหนดหลักฐานการเรียนรู้ วิธีการวัดและประเมินผล

2. กิจกรรมในห้องเรียน (Lesson day) ผู้นิเทศสังเกตการสอนของครู และกำหนดประเด็นที่ได้จากการสังเกตและบันทึกข้อมูลเพื่อนำสู่การสะท้อนคิด จะเกิดพฤติกรรมนี้ในขั้น Teach/Observe

3. การสะท้อนคิด (Reflective) นำประเด็นที่ได้จากการบันทึกการสังเกตการสอน และประเด็นที่เป็นข้อสงสัย แล้วใช้คำถามในการกระตุ้นตามลำดับขั้นตอน เพื่อให้ผู้รับการนิเทศเกิดการสะท้อนคิดในการเรียนการสอนของตนเอง โดยสะท้อนถึงจุดที่ตนเองต้องพัฒนาและเห็นถึงจุดที่ตนเองทำได้ดี จะเกิดพฤติกรรมนี้ในขั้น Reflect

4. การอภิปรายร่วมกัน (Debriefing) ทั้งผู้นิเทศและครูเขียนบรรยายประเด็นที่ได้จากการสะท้อนคิด มาพูดคุย ร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและหาแนวทางในการแก้ปัญหาและดำเนินการในครั้งต่อไป จะเกิดพฤติกรรมนี้ในขั้น Reflect

5. ติดตามผลการพัฒนา (Follow up) ผู้นิเทศจะติดตามผลจากการสะท้อนคิดและอภิปรายเพื่อหาแนวทางแก้ไขเพื่อให้เห็นถึงการพัฒนาของผู้รับการนิเทศ จะเกิดพฤติกรรมนี้ในขั้น Revise

ส่วนที่ 4

ปฏิทินการนิเทศและเครื่องมือการนิเทศติดตาม

1. ปฏิทินนิเทศ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ กำหนดการดำเนินการนิเทศ ติดตามการดำเนินงานพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ (Professional Learning Community : PLC) ตามนโยบายและการพัฒนาคุณภาพตามมาตรฐานเขตพื้นที่การศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยการนิเทศ ติดตาม ดังนี้

- 1) สัมภาษณ์ สอบถาม ครูผู้รับการนิเทศ
- 2) สังเกตการสอนของครูผู้สอน โดยมีขั้นตอนการสังเกตการสอน ดังนี้
 - 2.1) การตรวจสอบแผนการจัดการเรียนรู้ ตรวจสอบประเด็นต่อไปนี้
 - (1) จุดประสงค์การเรียนรู้ (Objective)
 - (2) กระบวนการเรียนรู้ (Learning Process)
 - (3) การวัดและประเมินผล (Evaluation)

2.2) การสังเกตการสอน

2.3) การสะท้อนผลการสอนร่วมกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ ผ่านกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community : PLC) และการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน (Lesson Study)

กลุ่มเป้าหมายในการนิเทศ ติดตาม ในภาคเรียนที่ 2/2565 ได้แก่ครูผู้สอนคณิตศาสตร์ที่เข้ารับการนิเทศผ่านกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community : PLC) และการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน (Lesson Study) โรงเรียนในสังกัด จำนวน 24 โรงเรียน กำหนดปฏิทินในการการสังเกตการสอนในชั้นเรียน ดังนี้

1. การนิเทศการศึกษา ตามปฏิทินของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ภาคเรียนที่ 2/2565

วัน เดือน ปี	โรงเรียน	
	เช้า	บ่าย
13 ธันวาคม 2565	ท่าตูมประชาเสรมวิทย์	
19 ธันวาคม 2565	ลานทรายพิทยาคม	ช่างบุญวิทยา
20 ธันวาคม 2565	โคกตะเคียนวิทยา	ปราสาทเบงวิทยา
21 ธันวาคม 2565	ยางวิทยาการ	ศรีสุขวิทยา
22 ธันวาคม 2565	บึงนครประชาสรรค์	แรมวิทยา
23 ธันวาคม 2565	พรหมเทพพิทยาคม	ทุ่งกุลาพิทยาคม
26 ธันวาคม 2565	ประดู่แก้วประชาสรรค์	โนนเทพ
27 ธันวาคม 2565	ศรีปทุมพิทยาคม	เมืองแกพิทยาสรรค์
5 มกราคม 2566	พนาสนวิทยา	
6 มกราคม 2566	สุรินทร์ภักดี	ท่าสว่างวิทยา

9 มกราคม 2566	นาบัววิทยา	ศรีไผทสมันต์
10 มกราคม 2566	มัธยมศรีสำเภาลูน	มัธยมทับทิมสยาม 04
12 มกราคม 2566	ทับโพธิ์พัฒนวิทย์	แกศึกษาพัฒนา

2. การนิเทศการศึกษา ตามปฏิทินของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ภาคเรียนที่ 1/2566

วัน เดือน ปี	โรงเรียน	
		ONLINE / ONSITE
19 มิถุนายน 2566	สุรินทร์ราชมงคล	ONLINE
20 มิถุนายน 2566	เทนมียมิตรประชา	ONLINE
22 มิถุนายน 2566	เมืองสิ่งวิทยา	ONLINE
23 มิถุนายน 2566	แรววิทยา	ONLINE
26 มิถุนายน 2566	บึงนครประชาสรรค์	ONLINE
6 กรกฎาคม 2566	พรหมเทพพิทยาคม	ONLINE
10 กรกฎาคม 2566	พระแก้ววิทยา	ONLINE
11 กรกฎาคม 2566	ศรีไผทสมันต์	ONLINE
13 กรกฎาคม 2566	สุรวิทยาคาร	ONSITE
14 กรกฎาคม 2566	สวายวิทยาคาร	ONSITE
17 กรกฎาคม 2566	ลำปลายพลวิทยาคาร	ONSITE
18 กรกฎาคม 2566	ศรีปทุมพิทยาคม	ONSITE
20 กรกฎาคม 2566	โนนเทพ	ONSITE
21 กรกฎาคม 2566	ปราสาทเบงวิทยา	ONSITE
24 กรกฎาคม 2566	ศิขรภูมิพิสัย	ONLINE
25 กรกฎาคม 2566	จารย์วิทยาคาร	ONLINE
27 กรกฎาคม 2566	ประสาทวิทยาคาร	ONLINE

3. การนิเทศการศึกษา ตามปฏิทินของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ภาคเรียนที่ 2/2565 และ 1/2566 ระบบ ONLINE (<http://dbnited2566a.sesao33.net/index.php>)

The screenshot shows a web browser interface for the website dbnited2566a.sesao33.net/index.php. The page title is "หน้าหลัก" (Home) and the user is logged in as "สุมีอ". The main content area is titled "หน้าหลัก" and features a profile card for "นายพิชิต อดตะโปน" (Mr. Pichit Adtadaporn), who is the Director of the Education Office, with contact information: "โทรศัพท์ 0840697100" and "อีเมล phichituta@gmail.com". To the right of the profile card, there are four activity cards with icons and text:

- Icon: Person with magnifying glass. Text: "นิเทศการสอนตามปฏิทิน" (Supervising teaching according to the calendar) with a "เข้าใช้งาน" (Use) button.
- Icon: Computer monitor. Text: "เปิดชั้นเรียนออนไลน์" (Open online classes) with a "เข้าใช้งาน" (Use) button.
- Icon: House with checkmark. Text: "นิเทศ ติดตามการดำเนินงานของสถานศึกษาตามนโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา" (Supervising and following up on the work of schools according to the policy of the Education Office) with a "สรุปผล" (Summary) button.
- Icon: House with checkmark. Text: "นิเทศติดตามการดำเนินงานของสถานศึกษาตามนโยบายสำคัญ" (Supervising and following up on the work of schools according to important policies) with a "สรุปผล" (Summary) button.

2. เครื่องมือนิเทศ

แบบนิเทศ ติดตามการจัดการเรียนรู้ของครูด้านเทคนิคการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของครู
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ จัดทำขึ้น 2 ฉบับ ดังนี้

ฉบับที่ 1 แบบนิเทศ ติดตามการจัดการเรียนรู้ของครูด้านเทคนิคการวัดและประเมินผลการ
เรียนรู้ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์

ชื่อผู้รับการสังเกตการณ์สอน.....	โรงเรียน.....
วิชา.....	เรื่อง.....
ระดับชั้นที่สอน.....	
ผู้สังเกตการณ์สอน นายพิจิตร อุตตะโปน ศึกษาพิเศษ	

ประเด็นการนิเทศติดตามฯ

1. การเตรียมแผนการจัดการเรียนรู้

1.1 ไม่มีการดำเนินการ

1.2 มีการดำเนินการ

(1) การศึกษาหลักสูตร มาตรฐาน ตัวชี้วัด

.....

.....

.....

(2) การศึกษาเทคนิคการเรียนรู้/รูปแบบการจัดการเรียนรู้

.....

.....

.....

2. การออกแบบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

2.1 ไม่มีการระบุเครื่องมือการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

2.2 มีการระบุเครื่องมือการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

เครื่องมือวัดด้านความรู้ เครื่องมือวัดด้านทักษะ เครื่องมือวัดด้านเจตคติ

3. ความสอดคล้องของเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนรู้กับตัวชี้วัดหรือผลการเรียนรู้

3.1 ไม่สอดคล้อง

3.2 สอดคล้อง

.....

.....

.....

.....

4. การพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนรู้

4.1 ไม่พัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนรู้

.....

.....

.....

4.2 พัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนรู้

.....

.....

.....

ฉบับที่ 2 แบบสังเกตการสอนในชั้นเรียน ที่ใช้ในการนิเทศ ติดตามการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community : PLC) และการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน (Lesson Study)

ประเด็น	สิ่งที่สังเกต	สิ่งที่สังเกตได้
1. ผู้เรียนสามารถ เข้าถึง สิ่งที่เรียนและเข้าใจ บทเรียน	<ol style="list-style-type: none"> เนื้อหา (content) หรือมโนทัศน์ ที่จัดให้ผู้เรียน เรียนรู้หรือฝึกฝน มีความถูกต้อง และตรงตาม หลักสูตร ออกแบบและจัดโครงสร้างบทเรียนเป็นระบบ และใช้เวลาเหมาะสม ใช้สื่อประกอบบทเรียนได้เหมาะสมและช่วยใน การเรียนรู้บรรลุวัตถุประสงค์ของบทเรียน แสดงให้เห็นถึงการริเริ่มพัฒนาปัญหาเพื่อให้ ผู้เรียนรับรู้และเข้าใจบทเรียน แสดงให้เห็นถึงผลการริเริ่มพัฒนาที่ส่งผลลัพธ์ที่ ดีต่อผู้เรียน (มีบันทึกหลังการสอน) 	
2. ผู้เรียนสามารถ เชื่อมโยงความรู้หรือ ประสบการณ์เดิมกับการ เรียนรู้ใหม่	<ol style="list-style-type: none"> มีการทบทวนความรู้ ทักษะ หรือประสบการณ์ เดิม เช่น การใช้คำถาม แบบฝึก หรือกิจกรรม ฯลฯ มีการเข้าถึงผู้เรียนที่ยังไม่พร้อมที่จะเรียนรู้ใหม่ มีการช่วยเหลือผู้เรียนที่ยังมีความรู้ ทักษะ หรือ ประสบการณ์เดิมไม่เพียงพอที่จะเชื่อมโยงกับการ เรียนรู้ใหม่ เช่น การอธิบาย ยกตัวอย่าง การใช้ คำถาม เกม หรือกิจกรรม ฯลฯ แสดงให้เห็นถึงการริเริ่มพัฒนาให้ผู้เรียนสามารถ เชื่อมโยงความรู้หรือประสบการณ์เดิมกับการ เรียนรู้ใหม่ แสดงให้เห็นถึงผลการริเริ่มพัฒนาที่ส่งผลลัพธ์ที่ ดีต่อผู้เรียน (มีบันทึกหลังการสอน) 	

ประเด็น	สิ่งที่สังเกต	สิ่งที่สังเกตได้
3. ผู้เรียนได้สร้างความรู้ เอง หรือได้สร้าง ประสบการณ์ใหม่จากการ เรียนรู้	<ol style="list-style-type: none"> 1. ออกแบบงานหรือกิจกรรมให้ผู้เรียนสร้างความรู้หรือประสบการณ์ใหม่อย่างเหมาะสมกับวัย สภาพและบริบทของผู้เรียนและชั้นเรียน 2. ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมที่ต้องใช้ความรู้หรือทักษะหลากหลาย 3. ใช้เทคนิคให้ผู้เรียนสรุปความรู้หรือประสบการณ์ใหม่ด้วยตนเอง เช่น แผนที่ความคิด ตารางวิเคราะห์ การทดลองปฏิบัติ การนำเสนอ ฯลฯ 4. แสดงให้เห็นถึงการริเริ่มพัฒนาในการให้ผู้เรียนสร้างความรู้หรือสร้างประสบการณ์ใหม่ 5. แสดงให้เห็นถึงผลการริเริ่มพัฒนาที่ส่งผลลัพธ์ที่ดีต่อผู้เรียน (มีบันทึกหลังการสอน) 	
4. ผู้เรียนได้รับการกระตุ้น และเกิดแรงจูงใจในการ เรียนรู้	<ol style="list-style-type: none"> 1. กิจกรรมการเรียนรู้เชื่อมโยงสอดคล้องกับชีวิตประจำวัน บริบทชุมชน หรือสภาพจริงของผู้เรียน 2. วิธีการหรือกิจกรรมการเรียนรู้ มีความท้าทายและมีระดับความยากง่ายเหมาะสมกับวัย สภาพและพัฒนาการของผู้เรียน 3. ผู้เรียนมีโอกาสสะท้อนการเรียนรู้ นำเสนอความสำเร็จ หรืออธิบายข้อผิดพลาดหรือความล้มเหลวที่เกิดขึ้น 4. ผู้เรียนมีโอกาสสะท้อนการเรียนรู้ นำเสนอความสำเร็จ หรืออธิบายข้อผิดพลาดหรือความล้มเหลวที่เกิดขึ้น 5. แสดงให้เห็นถึงผลการริเริ่มพัฒนาที่ส่งผลลัพธ์ที่ดีต่อผู้เรียน(มีบันทึกหลังการสอน) 	
5. ผู้เรียนได้รับการพัฒนา ทักษะความเชี่ยวชาญจาก การเรียนรู้	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้เรียนได้ฝึกทักษะต่าง ๆ ครบถ้วนตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้ 2. ผู้เรียนได้บูรณาการทักษะต่าง ๆ ลงสู่การปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ 3. ผู้เรียนได้ประยุกต์ใช้ทักษะที่ได้รับการพัฒนาในสถานการณ์หรือการแก้ปัญหาใหม่ ๆ 4. แสดงให้เห็นถึงการริเริ่มพัฒนาในการพัฒนาทักษะความเชี่ยวชาญของผู้เรียน 5. แสดงให้เห็นถึงผลการริเริ่มพัฒนาที่ส่งผลลัพธ์ที่ดีต่อผู้เรียน (มีบันทึกหลังการสอน) 	

ประเด็น	สิ่งที่สังเกต	สิ่งที่สังเกตได้
6. ผู้เรียนได้รับข้อมูลสะท้อนกลับเพื่อปรับปรุงการเรียนรู้	<ol style="list-style-type: none"> 1. การสังเกตหรือค้นหาข้อผิดพลาดในการปฏิบัติ หรือโมเมนต์ที่คลาดเคลื่อนของผู้เรียนในระหว่างการเรียนรู้ 2. มีการประเมินผลระหว่างการเรียนรู้โดยใช้วิธีการที่เหมาะสม เช่น การใช้คำถามแบบทดสอบ การปฏิบัติ ฯลฯ 3. มีการนำผลการสังเกต หรือผลการค้นหา หรือผลการประเมินระหว่างเรียนรู้สะท้อนกลับให้ผู้เรียน 4. แสดงให้เห็นถึงการริเริ่มพัฒนาเพื่อให้ผู้เรียนปรับปรุงการเรียนรู้จากข้อมูลสะท้อนกลับของครู 5. แสดงให้เห็นถึงผลการริเริ่มพัฒนาที่ส่งผลลัพธ์ที่ดีต่อผู้เรียน(มีบันทึกหลังการสอน) 	
7. ผู้เรียนได้รับการพัฒนาการเรียนรู้ในบรรยากาศชั้นเรียนที่เหมาะสม	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้เรียนได้รับแบบอย่างที่ดีในการใช้ภาษา พฤติกรรมแสดงออก และเจตคติจากครูผู้สอน 2. กระตุ้นให้ผู้เรียนมั่นใจ มีอิสระในการคิดหรือทดลอง และรับรู้ความสามารถของตนเอง 3. ใช้สื่อการเรียนรู้หรือตัวอย่างประกอบที่หลากหลาย และกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์ เปรียบเทียบจากสื่อการเรียนรู้หรือตัวอย่างเหล่านั้น 4. แสดงให้เห็นถึงการริเริ่มพัฒนาในการสร้างบรรยากาศชั้นเรียนที่ช่วยพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน 5. แสดงให้เห็นถึงผลการริเริ่มพัฒนาที่ส่งผลลัพธ์ที่ดีต่อผู้เรียน(มีบันทึกหลังการสอน) 	
8. ผู้เรียนสามารถ กำกับ การเรียนรู้และมีการเรียนรู้แบบนำตนเอง	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้เรียนได้รับโอกาสในการกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้หรือการลงมือปฏิบัติ 2. ผู้เรียนได้ประเมินตนเองหรือถูกเพื่อนประเมินในระหว่างเรียนหรือเมื่อจบบทเรียน 3. ผู้เรียนได้รับการกระตุ้นหรือการมอบหมายงานให้ศึกษา ค้นคว้า ฝึกฝน หรือเรียนรู้ต่อเนื่องเพิ่มเติมภายหลังจบบทเรียน 4. แสดงให้เห็นถึงการริเริ่มพัฒนาในการกำกับการเรียนรู้ และการเรียนรู้แบบนำตนเองของผู้เรียน 5. แสดงให้เห็นถึงผลการริเริ่มพัฒนาที่ส่งผลลัพธ์ที่ดีต่อผู้เรียน(มีบันทึกหลังการสอน) 	

ประเด็น	สิ่งที่สังเกต	สิ่งที่สังเกตได้
การบันทึกผลในขั้นตอนสะท้อนผล (Reflect)		
.....		
.....		
.....		
.....		
.....		
.....		
.....		
.....		
.....		
.....		
.....		
.....		
.....		
.....		
.....		
.....		
.....		
.....		
.....		
.....		
.....		
.....		
.....		
.....		
.....		
.....		
.....		
.....		
.....		
.....		
.....		
.....		
.....		

